

AAR

circular 159

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

gener 1997

Institut d'Estudis Catalans

— Carme, 45-47 —

08001 Barcelona

EDITORIAL

El patrimoni cultural de Catalunya ha sofert al llarg d'un segle —1835 a 1936— una contínua destrucció, conseqüència de tota mena de revolucions, guerres civils i aldarulls urbans. A més del foc i l'abandonament, el robatori i, per consegüent, la dispersió foren constants. Hom es queda sorprès del patrimoni cultural salvat i conservat després d'aquest seguit de destrosses. Els documents i gran part de la decoració (pintura i escultura) que tenen un suport feble i a la vegada inflamable, com són el paper i la fusta, han estat una de les víctimes més destacades de la destrucció. Amb tot, en contemplar la tasca de recopilació documental feta per Ramon d'Abadal o Eduard Junyent hem de pensar que la destrucció, per sort, no fou total i que resten fonts historiogràfiques importants, que a la vegada ens fan pensar en la importància de la pèrdua del patrimoni cultural, en aquest cas documental, en altres podria ésser artístic.

La tasca de salvació del patrimoni cultural ha estat, per sort, moltes vegades contemporània o paral·lela a la destrucció, sempre amb el desavantatge pels defensors del patrimoni cultural, ja que és més fàcil i ràpid, sense cap mena de despesa, destruir que conservar. Recordem dos salvaments fets a la ciutat de Barcelona. S'escauen ara els 125 anys de la inauguració de la primera etapa del trasllat de l'església i el claustre del monestir de les monges de Jonqueres, obres gòtiques dels segles XIII i XIV, les quals foren desmuntades, i el mestre d'obres Jeroni Granell va tenir cura, entre els anys 1871 i 1888, de tornar-les a muntar al seu actual emplaçament (c. Aragó i Llúria). A la façana va adossar-se el campanar de l'església de Sant Miquel, una de les més antigues i emblemàtiques de la Barcelona pre-romànica i romànica. Recordem també el trasllat del monestir de Montsió a la Rambla de Catalunya (1882-1888), obra de l'arquitecte Joan Martorell, on resta l'església, avui parròquia de Sant Ramon de Penyafort, mentre el claustre era traslladat, a l'any 1942, a Esplugues del Llobregat.

Podríem continuar la relació dels salvaments del patrimoni cultural de Catalunya, però solament recordem aquests dos exemples, que hom contempla sense acabar de considerar la importància del seu salvament.